

УДК 336.225.3

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-4\(22\)-249-259](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-4(22)-249-259)

Скрипник Світлана Валентинівна, доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Херсонський державний аграрно-економічний університет, вулиця Стрітенська, 23, Херсон, Херсонська область, 73006, <https://orcid.org/0000-0003-3004-6117>

Юрченко Олександр Анатолійович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, вулиця Підгірна, 1, Київ, 04107, <https://orcid.org/0000-0002-8447-6510>

Гринюк Оксана Іванівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 76019, м. Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15, <https://orcid.org/0000-0001-7390-1174>

НОВІ ПОДАТКОВІ ОБМЕЖЕННЯ: ВПЛИВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Анотація. Статтю присвячено специфічним складовим елементам податкової системи України, зокрема Податковому кодексу України та змінам до нього, пріоритетним напрямкам податкової політики держави, аналізу правового регулювання діяльності всіх суб'єктів господарювання. В статті розглядаються норми Податкового кодексу України, а також діючого законодавства та законопроектів, якими внесено та ще планується внести зміни до загальної системи податкової політики держави. Реформа податкової системи є однією з найважливіших проблем на етапі формування ринкового середовища і створення сприятливих умов для зниження податкового навантаження. Проте реформування слід провести поступово, з метою стабільного виконання доходів бюджету. Встановлено, що на сучасному етапі податкова система продовжує перебувати в процесі реформування. Україна намагається вирішувати дану проблему на законодавчому рівні. Нормативно-правова база з даного питання перебуває в процесі становлення, що призводить до завязятих баталій, дискусій та невдоволення з обох боків. Оскільки податки являються основоположним елементом регулювання економіки в Україні, держава, методом встановлення нових ставок податків, нових видів оподаткування, підтримує чи пригнічує розвиток окремих сфер або галузей економіки і підприємництва. Завдяки звільненню від оподаткування фінансів, направлених на інновацію, модернізацію та розвиток виробництва, держава

підтримує її науково-технічний потенціал. Податкова система, що на сьогодні діє в Україні, за своєю структурою досить подібна до податкових систем розвинутих європейських держав. Податкове законодавство України опрацьовано з урахуванням критеріїв та всіх основних суттєвих аспектів та складових податкового законодавства європейських держав та міжнародних фінансово-економічних організацій. З'ясовано, що досягти стабільного та ефективного економічного розвитку можна шляхом регулювання податками.

Ключові слова: Податковий кодекс України, податкова система, суб'єкти господарювання, податки, збори, акциз, система оподаткування, малий та середній бізнес.

Skrypnyk Svitlana Valentynivna, Doctor of Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Kherson State Agrarian and Economic University, 23 Stretenska Street, Kherson, Kherson Region, 73006, <https://orcid.org/0000-0003-3004-6117>

Yurchenko Oleksandr Anatoliyovych, PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Auditing and Taxation, National Academy of Statistics, Accounting and Auditing, 1 Pidhirna Street, Kyiv, 04107, <https://orcid.org/0000-0002-8447-6510>

Gryniuk Oksana Ivanivna, PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, 76019, Ivano-Frankivsk, st. Karpatska, 15, <https://orcid.org/0000-0001-7390-1174>

NEW TAX RESTRICTIONS: IMPACT ON THE ACTIVITIES OF BUSINESS ENTITIES

Abstract. The article is devoted to the specific components of the tax system of Ukraine, in particular the Tax Code of Ukraine and changes to it, the priority areas of tax policy of the state, the analysis of legal regulation of all business entities. The article considers the norms of the Tax Code of Ukraine, as well as current legislation and draft laws, which have introduced and are planned to make changes to the general system of tax policy of the state. Reform of the tax system is one of the most important problems at the stage of forming a market environment and creating favorable conditions for reducing the tax burden. However, the reform should be carried out gradually, in order to ensure stable implementation of budget revenues. It is established that at the present stage the tax system continues to be in the process of reform. Ukraine is trying to solve this problem at the legislative level. The legal framework on this issue is in the process of formation, which leads to fierce battles, discussions and dissatisfaction on both sides. Since taxes are a fundamental element of economic regulation in Ukraine, the state, the method of setting new tax rates, new

types of taxation, supports or inhibits the development of certain areas or sectors of the economy and entrepreneurship. Thanks to the exemption from taxation of finances aimed at innovation, modernization and development of production, the state supports its scientific and technical potential. The current tax system in Ukraine is quite similar in structure to the tax systems of developed European countries. The tax legislation of Ukraine has been developed taking into account the criteria and all the main essential aspects and components of the tax legislation of European countries and international financial and economic organizations. It has been found that stable and efficient economic development can be achieved through tax regulation.

Key words: Tax Code of Ukraine, tax system, business entities, taxes, fees, excise duties, taxation system, small and medium business.

Постановка проблеми. Дослідження проблем функціонування, а також державної підтримки суб'єктів господарювання є актуальним напрямом розвитку України на сучасному етапі. Підприємництво виступає рушійною засадою усієї економіки держави. В період останніх двох десятиліть все частіше економіки багатьох держав підпадають під значний вплив світових фінансових криз. Дія цих криз негативно позначається на функціонуванні суб'єктів господарювання та змушує держави шукати нові способи для забезпечення підтримки, раціонального і економного використання бюджетних коштів. Спільним вирішенням такої проблеми для кожної із держав є акумуляція надмірного боргу, і тут немає жодної різниці чий цей борг – чи борг уряду, чи борг банків, чи борг корпорацій, чи борг споживачів. Варто зазначити, що великі суб'єкти господарювання досить швидко адаптуються до викликів криз, натомість малі суб'єкти господарювання не завжди адекватно реагують на вплив таких криз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою праці стали актуальні нормативно-правові акти щодо системи державного оподаткування, а також дослідження вітчизняних експертів. Так, проблеми податкової системи України, шляхи її удосконалення визначаються в працях Г. Нагорняка, Л. Бабича. Аналіз перспектив реформування національної бюджетно-податкової системи був предметом досліджень І. Лук'яненко, М. Сидорович.

Метою статті є дослідження нормативно-правової бази податкової політики в Україні, аналіз основних норм Податкового кодексу України, а також як прийнятих та діючих законів, так і досить жваво обговорюваних законопроектів, що суттєво вплинуть на розвиток держави в подальшому а також на діяльність суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу. На даному етапі податкова система України зазнає досить суттєвих змін. З 1 січня касові апарати стали обов'язковими майже для всіх фізичних осіб-підприємців. Бізнесу дали можливість обирати користуватися або класичними реєстраторами

розрахункових операцій, або ж електронними, які дешевші в обслуговуванні. Не використовувати касові апарати у своїй діяльності дозволили лише певним категоріям підприємців. І це тільки кілька аспектів тих питань, які ми розглянемо в даній статті.

Податкова система являє собою сукупність податків, зборів та низки інших обов'язкових платежів, зборів, внесків до державного бюджету України, до цільових фондів, що діють в Україні відповідно до діючого законодавства та в установленому законом порядку.

Така фінансова категорія як податки являється надзвичайно впливовою складовою та підґрунтям для розвитку науки, освіти, культури, економічної безпеки держави. Податок являється критерієм можливостей держави у світовому економічному просторі, а також фінансовим підґрунтям для зростання добробуту громадян [1, с. 31].

Основна місія податкової системи в Україні полягає в забезпеченні встановлення оптимальних податків, спрямованих не стримування розвитку, а саме як на суттєвий розвиток підприємництва в Україні, так і на забезпечення надходжень до бюджету, необхідних для його наповнення та на задоволення потреб держави [2, с. 6].

З огляду на зазначене, стає очевидним те, що основними економічними інструментами для реалізації ефективних принципів оподаткування являються саме податки і збори. Складовими податкового механізму являється податкове законодавство, податкове планування і прогнозування, процес управління податками, податкові санкції, податкові норми і нормативи при реалізації податкової політики мають дотримуватися принципів оподаткування [3].

Найбільш поширеними методами податкового регулювання є: 1) інвестиційний податковий кредит; 2) вибір і встановлення ставок оподаткування; 3) відстрочення податків і зборів; 4) податкова амністія; 5) міжнародні договори про уникнення подвійного оподаткування; 6) податкові канікули; 7) податкові відрахування.

В 2010 році в Україні було прийнято Податковий кодекс України. Згідно з нормами Податкового кодексу України стягаються загальнодержавні податки і збори (обов'язкові платежі), місцеві податки і збори (обов'язкові платежі).

Перший вид податків та зборів встановлюється Верховною Радою України та підлягає стягненню на всій території України. Другий вид податків і зборів встановлюється на місцях органами місцевого самоврядування, об'єднаними територіальними громадами, місцевими радами [2, с. 5]. Також Податковим кодексом України встановлено прямі податки, акциз та митні збори. Наразі Податковий кодекс України зазнає суттєвих змін та новацій, які не завжди схвально сприймаються як малим та середнім бізнесом, так і пересічними громадянами та крупними корпораціями [4, с. 67-68].

Якщо проаналізувати Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення

збалансованості бюджетних надходжень» [5] від 30.11.2021 р. № 1914, який набирає чинності з 1 січня 2022 року, то ним визначено, що фізичні особи-підприємці, що перебувають на спрощеній системі оподаткування, повинні готуватися до наступного: фізичні особи-підприємці, які надають послуги з надання доступу до мережі Інтернет, належать виключно до третьої групи платників єдиного податку, якщо відповідають вимогам, встановленим для такої групи. Також законом уточнено умови обрання фізичною особою-підприємцем четвертої групи платників єдиного податку. Такі платники мають здійснювати діяльність на сільськогосподарських угіддях та/або землях водного фонду площею не менше 0,5 га, але не більше 20 га сукупно (на сьогодні мінімальний розмір ділянки мав бути 2 га). Для платників єдиного податку третьої групи (фізичні особи-підприємці), які є платниками ПДВ, встановлюється типова форма обліку доходів і витрат. Податкове зобов'язання для власників, орендарів, користувачів земельних ділянок, віднесених до сільськогосподарських угідь, буде визначатись як позитивна різниця між сумою загального мінімального податкового зобов'язання та загальною сумою сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок. Фізичні особи-підприємці розраховуватимуть її самостійно у складі окремого додатку до декларації з єдиного податку [5].

Спрощена система оподаткування для юридичних осіб також зазнала суттєвих змін. Починаючи з 2022 року, не зможуть бути платниками єдиного податку четвертої групи суб'єкти господарювання, які здійснюють такі види господарської діяльності, як розведення свійської птиці, розведення та вирощування перепелів і страусів та виробництво м'яса свійської птиці. Одночасно тимчасово до 1 січня 2027 року звільнятиметься від оподаткування прибуток сільськогосподарських товаровиробників, що провадять зазначені види господарської діяльності, крім вирощування курей, виробництва м'яса курей тощо [6]. Значною частиною зобов'язань з єдиного податку платників третьої та четвертої груп (юридичні особи), які є власниками, орендарями, користувачами на інших умовах (у тому числі на умовах емфітевзису) земельних ділянок, віднесених до сільськогосподарських угідь, буде позитивне значення різниці між сумою загального мінімального податкового зобов'язання та загальною сумою сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок. Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання здійснюватиметься у складі окремого додатку до податкових декларацій платників єдиного податку третьої та четвертої груп (юридичні особи) [7, с. 140].

Суб'єктам господарювання дозволяється включати до складу витрат суми роялті, виплачені на користь правовласників, як винагорода за використання об'єктів авторського права та суміжних прав чи як відрахування на користь правовласників на підставі договорів, укладених таким платником податку з організаціями колективного управління відповідно до Закону України «Про

ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права та суміжних прав» [8].

Державні підприємства та господарські товариства, у статутному капіталі яких більше 50% акцій (часток) належать державі, які не погодили з власником або уповноваженим ним органом свою облікову політику у частині визначення методів обчислення величини резерву сумнівних боргів (резерву очікуваних кредитних збитків) та способу визначення коефіцієнта сумнівності, не зможуть списувати безнадійну заборгованість на зменшення об'єкта оподаткування.

Великі платники податків, починаючи з 2022 року, матимуть право зменшувати об'єкт оподаткування не більше ніж на 50% непогашеної суми від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових років.

Також до 1 січня 2027 року звільнятиметься від оподаткування прибуток сільськогосподарських товаровиробників, що провадять виключно такі види діяльності: розведення та вирощування свійської птиці, за виключенням вирощування курей, одержування яєць курей та діяльності інкубаторних станцій з вирощування курей; розведення та вирощування перепелів і страусів та виробництво м'яса свійської птиці, за виключенням виробництва м'яса курей, витоплювання жиру курей, забою, оброблення та фасування м'яса курей, а також здійснюють діяльність з реалізації власно виробленої такої продукції (за виключенням м'яса курей). Вивільнені кошти використовуються на створення чи переоснащення матеріально-технічної бази, збільшення обсягу виробництва, впровадження новітніх технологій.

Для суб'єктів господарювання скорочуються також терміни для формування податкового кредиту з ПДВ на підставі «старих» податкових накладних/розрахунків коригування – з 1095 до 365 днів з дати складання ПН/РК (термін переривається на період зупинення реєстрації в ЄРПН ПН/РК). Продовжено на 5 років режим звільнення від оподаткування ПДВ операцій з постачання та імпорту відходів та брухту чорних і кольорових металів, а також паперу та картону для утилізації. При постачанні відходів і брухту чорних і кольорових металів в режимі звільнення від оподаткування ПДВ запроваджено загальний порядок пропорційного віднесення сум ПДВ до податкового кредиту (коригування).

На 4 роки продовжено касовий метод для операцій з постачання, передачі, розподілу електричної та/або теплової енергії, вугілля та/або продуктів його збагачення, послуг з централізованого водопостачання та водовідведення. Проведено індексацію ставок акцизного податку на алкогольні напої, екологічного податку та рентної плати. Контролюючі органи тепер мають можливість надавати за запитами органів місцевого самоврядування звітність у розрізі платників податків, хоча до цього це було тільки в розрізі юридичних осіб.

В частині погашення податкового боргу, завдяки Закону № 1914 відбудуться наступні зміни. По-перше, запроваджується забезпечувальний захід

погашення податкового боргу у вигляді встановлення за рішенням суду тимчасового обмеження у праві виїзду керівника юридичної особи-боржника за кордон. По-друге, посилюються заходи щодо інформування платників податків та органів місцевого самоврядування про суми податкового боргу юридичних і

30 листопада 2021 року Верховна Рада України ухвалила ресурсний законопроект № 5600. Даний законопроект стосується внесення змін до Податкового кодексу України. Законопроект № 5600 має сприяти збільшенню надходжень до державного бюджету у 2022 році. Так, положення цього законопроекту були прийняті Верховною Радою України від 30 листопада 2021 року у вигляді Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» № 1914-XI [5].

З 1 січня 2022 року касові апарати (РРО) повинні обов'язково використовуватися підприємцями 2 та 3 груп, які приймають готівкові розрахунки, незалежно від суми їхнього доходу. У разі, якщо розрахунки здійснюються лише у безготівковій формі, то встановлювати касовий апарат не потрібно. Крім того, згідно положень нового закону Кабінет Міністрів України звільнив підприємців, що здійснюють роздрібну торгівлю в сільській місцевості, від обов'язкового застосування реєстраторів розрахункових операцій. Як бачимо, перекривши одну схему ухилення від оподаткування на ринку нерухомості, положеннями нового закону залишив незайнятими безліч інших варіантів «оптимізації податкового навантаження в будівництві», причому цілком робочих і навіть підтверджених судовою практикою.

Спочатку уряд декларував, що підвищення рентних ставок і низки інших податків, як це запропоновано у законопроекті № 5600 у редакції до першого читання, дозволить залучити понад 60 млрд грн у держбюджет. Однак уже в середині вересня 2021 року, під час презентації проекту держбюджету на наступний, 2022 рік, було зазначено, що ухвалення законопроекту № 5600 дозволить збільшити дохідну частину держбюджету наступного року на значно меншу суму – на 30 млрд грн.

Єдиний податок для фізичних осіб – підприємців (ФОП) II групи з 1 січня 2022 року становить 1300 грн (20% від мінімальної зарплати на 1 січня 2022 року) у зв'язку із підвищенням у бюджеті-2021 мінімальної зарплати з 1 грудня 2021 року до 6500 грн. Єдиний податок для I групи становитиме 248,1 грн, або не більше 10 % від прожиткового мінімуму для працездатних осіб станом на 1 січня 2022 року. Єдиний податок для III групи незмінний – 5% доходу або 3% доходу та ПДВ.

З 2022 року ліміти доходів ФОПів зростають: вони становлять 1 млн 85,5 тис. грн для I групи, 5 млн 421 тис. грн – для II групи, 7 млн 585,5 тис. грн – для III групи. У разі, якщо ФОП перевищить максимально граничну планку доходу, то з наступного кварталу за заявою він переходить на застосування іншої групи єдиного податку або на загальну систему оподаткування. При цьому важливо врахувати, що до суми перевищення вищезазначеного доходу застосовується ставка 15%.

Акцентуючи увага на зазначених вище змінах в оподаткуванні суб'єктів господарювання, доцільно проаналізувати динаміку їх функціонування в період останнього часу. Для аналізу взято дані про фінансові результати діяльності великих та середніх підприємств (табл. 1).

Таблиця 1
Фінансові результати до оподаткування великих та середніх підприємств за видами економічної діяльності за січень–вересень 2021 року

	Фінансовий результат до оподаткування		Прибуток до оподаткування		Збиток до оподаткування		Кількість збиткових підприємств у % до загальної кількості підприємств	
	січень–вересень 2021, млн.грн	січень–вересень 2020, млн.грн	млн.грн	у % до січня–вересня 2020	млн.грн	у % до січня–вересня 2020	січень–вересень 2021	січень–вересень 2020
Усього	587000,6	93318,0	701964,6	170,5	114964,0	36,1	22,9	34,8
Сільське, лісове та рибне господарство ¹	593,3	-92,8	739,9	230,3	146,6	35,4	31,3	35,7
Промисловість	392697,5	-44856,9	446142,0	372,7	53444,5	32,5	24,6	36,9
Будівництво	1131,1	1628,9	3075,8	91,4	1944,7	111,9	24,7	27,0
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	84305,7	12512,7	96766,9	188,0	12461,2	32,0	14,7	28,1
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	8083,6	-14888,3	24612,7	63,7	16529,1	30,9	39,6	54,1
Тимчасове розміщування й організація харчування	4501,3	-2889,1	4749,1	571,0	247,8	6,7	39,6	73,2
Інформація та телекомунікації	21991,3	10286,9	23922,4	156,8	1931,1	38,8	18,9	30,0
Фінансова та страхова діяльність	43247,7	165140,7	65720,2	38,8	22472,5	542,3	9,0	13,6
Операції з нерухомим майном	8120,3	-7895,8	9495,0	173,4	1374,7	10,3	26,5	57,9
Професійна, наукова та технічна діяльність	18513,9	-251,5	19055,2	472,6	541,3	1,9	25,7	34,0
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	4365,9	116,1	4869,7	273,6	503,8	30,3	32,0	38,5
Освіта	-25,2	-67,9	10,8	702,5	36,0	51,9	25,0	33,3
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	227,5	835,9	2496,6	157,1	2269,1	301,1	40,4	32,6
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	-727,1	-2260,4	276,8	653,2	1003,9	43,6	50,0	63,3
Надання інших видів послуг	-26,2	-0,5	31,5	618,2	57,7	1023,5	16,7	25,0

Джерело: сформовано за даними Державної служби статистики України [10].

Як видно із табл. 1, в період січня-вересня 2021 року у порівнянні із аналогічним періодом 2020 року відбулося суттєве зростання фінансового результату до оподаткування. Зокрема значний ріст фінансового результату до оподаткування отримали великі та середні підприємства, що здійснюють діяльність у сфері промисловості, оптової та роздрібної торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів тощо.

Доцільно зауважити, що завдання, а також напрями податкової реформи 2021 року покликані оптимізувати податкове навантаження на суб'єктів підприємництва, і тим самим підвищити сприятливість умов ведення бізнесу.

Сутність реформаційних заходів пов'язана із боротьбою із монополізмом та «олігархізмом». Законопроект № 5600 спочатку назвали «антиолігархічним», оскільки основоположні принципи даного законопроекту направлені на неприпустимості отримання олігархами прибутку в розмірі 200%-300% від видобутку з державних надр. Проте на даний момент ситуація докорінно змінилася, а саме законопроект № 5600 з «антиолігархічного» став «податковим». Змінилась сама суть документу, а саме збільшення податкового навантаження на економіку для наповнення бюджету, як це представлено положеннями Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень».

Висновки. Таким чином, якщо проаналізувати загалом положення Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» та всі зміни до нього, то це свідчить про неспроможність їх кардинально змінити та виправити ситуацію з наповненням Державного бюджету України. Платники податків, яких суттєво стосуються зміни, шукатимуть інші виходи з даної ситуації, а саме аби оминати визначені норми, що призведе до марних затрат, які можна було би спрямувати на безпосереднє здійснення господарської діяльності.

Прийнятий Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» вже встиг отримати від експертів статусу мало не найбільш репресивного податкового закону за всю історію України. Експерти звертають важливу увагу на розширення повноважень контролюючих органів, ліквідацію автоматичного бюджетного відшкодування, заборону податковим боржникам виїжджати за кордон, податкову заставу на неузгоджені податкові зобов'язання тощо. Норми Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» є дуже жорсткими, але при цьому не досить пристосованими для нормального практичного застосування, що може призвести до невдоволення з боку платників податків, малого та середнього бізнесу, що значно знижуватиме авторитет держави.

Література:

1. Федосов М. Податкова система України: підручник. К.: Либідь, 1994. С. 31.
2. Бабич Л. Я. Аналіз податкової системи і пропозиції щодо її вдосконалення. Економіка України, 1999. № 9. С. 5-6.
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо додаткової підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 13.05.2020 № 591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-20#Text>
4. Податковий кодекс України. Центр навчальної літератури, 2021. 768 с.
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень): Закон України від 30.11.2021 № 1914-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-20#Text>
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 30.03.2020 №540-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text>
7. Нагорняк Г. Проблеми податкового регулювання в Україні та шляхи їх вирішення. Галицький економічний вісник. 2010. №2 (27). С.140-142
8. Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права та суміжних прав: Закон України від 15.05.2018 №2415-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2415-19#Text>
9. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 17.03.2020 № 533-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20#Text>
10. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

References:

1. Fedosov, M. (1994). Podatkova systema Ukraïny: pidruchnyk [Tax system of Ukraine: textbook]. K.: Lybidj [in Ukrainian].
2. Babych, L. Ja. (1999). Analiz podatkovoji systemy i propozycji shhodo jiji vdoskonalennja [Analysis of the tax system and proposals for its improvement]. *Ekonomika Ukraïny – Economy of Ukraine*, 9, 5-6 [in Ukrainian].
3. Pro vnesennja zmin do Podatkovogho kodeksu Ukraïny ta inshykh zakoniv Ukraïny shhodo dodatkovoji pidtrymky platnykiv podatkov na period zdijsnennja zakhodiv, sprjamovanykh na zapobighannja vynyknennju i poshyrennju koronavirusnoji khvoroby (COVID-19): Zakon Ukraïny vid 13.05.2020 # 591-IX [On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Laws of Ukraine Concerning Additional Support to Taxpayers for the Period of Implementing Measures to Prevent the Occurrence and Spread of Coronavirus Disease (COVID-19): Law of Ukraine of 13.05.2020 № 591-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-20#Text> [in Ukrainian].
4. Podatkovyj kodeks Ukraïny [Tax Code of Ukraine]. Centr navchaljnoji literatury [in Ukrainian].
5. Pro vnesennja zmin do Podatkovogho kodeksu Ukraïny ta dejakykh zakonodavchykh aktiv Ukraïny shhodo zabezpechennja zbalansovanosti bjudzhetnykh nadkhodzenj): Zakon Ukraïny vid 30.11.2021 # 1914-IX [On amendments to the Tax Code of Ukraine and some legislative acts of Ukraine to ensure the balance of budget revenues): Law of Ukraine of 30.11.2021 № 1914-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-20#Text> [in Ukrainian].
6. Pro vnesennja zmin do dejakykh zakonodavchykh aktiv Ukraïny, sprjamovanykh na zabezpechennja dodatkovykh socialnykh ta ekonomichnykh gharantij u zv'jazku z poshyrennjam